

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ**  
**СТЕФАНИКА**



**Факультет педагогічний**  
**Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій**

**СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**«Комунікативна педагогіка»**

**Рівень вищої освіти – другий (магістерський)**

**Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»**  
другого (магістерського) рівня вищої освіти  
за спеціальністю А3 Початкова освіта  
галузі знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри  
початкової освіти та освітніх інновацій  
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Комунікативна педагогіка
<b>Викладач (-і)</b>	проф. Оліяр М.П.
<b>Контактний телефон викладача</b>	0971537294
<b>E-mail викладача</b>	maria.oliyar@pnu.edu.ua
<b>Формат дисципліни</b>	очний/заочний
<b>Обсяг дисципліни</b>	3 кредити ЄКТС, 30 год.
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/">https://d-learn.pnu.edu.ua/</a>
<b>Консультації</b>	Четвер, 15.00 – 16.00

## 2. Анотація до навчальної дисципліни

Вибіркова дисципліна «Комунікативна педагогіка» покликана слугувати становленню творчої індивідуальності майбутніх педагогів, що розвивається і формується в умовах сучасної вищої педагогічної освіти, шляхом підвищення їхньої комунікативної культури.

## 3. Мета та цілі навчальної дисципліни

**Мета вивчення курсу:** сформувати у майбутніх педагогів готовність до налагодження ефективної психолого-педагогічної взаємодії з учасниками освітнього процесу в НУШ.

**Завдання курсу:**

- ознайомити магістрантів із сутністю спілкування та його значенням у професійній діяльності педагога;
- узагальнити уявлення про рівні спілкування, його особливості;
- сформувати позитивне ставлення і прагнення майбутнього фахівця до творчого оволодіння новими навчальними технологіями заради підвищення культури психолого-педагогічного спілкування;
- вчити магістрантів обирати оптимальні форми й методи педагогічного спілкування відповідно до індивідуальних можливостей учнів початкових класів, рівня їхньої підготовки, умов;
- спрямовувати випускників до педагогічної творчості, самостійності, дослідницької діяльності.

## 4. Програмні компетентності та результати навчання

### Компетентності

**Загальні компетентності:**

ЗК-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

**Фахові компетентності:**

СК-1. Здатність реалізовувати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

СК 2. Здатність використовувати різні стратегії комунікації державною та іноземною мовами в професійній діяльності у сфері початкової освіти.

СК-5. Здатність до педагогічного партнерства в професійній діяльності, саморозвитку та навчання впродовж життя.

СК 6. Здатність управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, що потребує нових стратегічних підходів, з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

#### Програмні результати навчання:

ПР-02 Вільно обговорювати результати професійної діяльності, досліджень та інноваційних проєктів у сфері початкової освіти державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН 04. Організовувати та управляти освітнім процесом у сфері початкової освіти, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців у стандартних, нестандартних та невизначених умовах.

ПР-05 Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу.

## 5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		12 год.		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18 год.		
самостійна робота		60 год.		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
3	А3 Початкова освіта	2	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
<b>Тема 1. КОМУНІКАТИВНА ПЕДАГОГІКА, ЇЇ ЗМІСТ ТА ФУНКЦІЇ.</b> Сутність комунікативної педагогіки. Функції комунікативної педагогіки. Стили педагогічного спілкування. Тенденції в розвитку педагогічного спілкування. Засоби виховання комунікативної культури майбутнього педагога.		2 год.	2 год.	10 год. Питання для обговорення, розробка презентацій
<b>Тема 2. Тема 2. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ.</b> Сутність комунікативної культури педагога в професійній діяльності. Особливості психолого-педагогічної взаємодії. Принципи психолого-педагогічної взаємодії.		2 год.	4 год.	10 год. Питання для обговорення, творче завдання
<b>Тема 3. КАТЕГОРІЇ ЕТИКИ В КОМУНІКАТИВНІЙ ПЕДАГОГІЦІ.</b> Етичні категорії у психолого-педагогічній взаємодії. Добро і зло у професійному спілкуванні педагога. «Добро-зустріч» учителя та учня у педагогічному спілкуванні. «Добро-слово» у професійному спілкуванні. «Добро-дія» у культурі спілкування педагога. Варіанти псевдодоброти у психолого-педагогічному спілкуванні.		2 год.	4 год.	10 год. Кейс-стаді, есе
<b>Тема 4. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ВЧИТЕЛЯ У</b>		2 год.	4 год.	12 год.

ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ. Педагогічні чинники адаптації вчителя до колективу. Рівні взаємодії молодого вчителя з педагогічним колективом. Педагогічні конфлікти, їх види та шляхи вирішення. Особливості формування та зміни диспозиції молодого педагога.			Питання для обговорення, міні-дослідження
<b>Тема 5. ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ АДАПТАЦІЇ ВЧИТЕЛЯ.</b> Комуникативна культура та напрями психолого-педагогічної адаптації вчителя. Структура процесу професійної адаптації. Причини виникнення труднощів адаптаційного періоду молодого вчителя. Умови успішної першої професійної адаптації фахівця.	2 год.	4 год.	10 год. Розробка варіантів педагогічних ситуацій.
<b>Тема 6. КУЛЬТУРА ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ.</b> Етапи процесу організації ефективного педагогічного спілкування. Правила ефективного психолого-педагогічного спілкування. Професійна культура спілкування і кар'єрне зростання педагога.			8 год. Питання для обговорення, розробка презентацій. Тестовий дистанційний контроль
ЗАГ.:	12 год.	8 год.	60 год.

## 6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Структура розподілу балів, які студенти упродовж семестру можуть отримати:</p> <p>Практичні заняття – 40 балів; Контрольна робота – 5 балів; Самостійна робота – 15 балів; Залік (творчі роботи і тестове завдання) – 40 балів; Додаткові бали (1-5) можна отримати за результатами неформальної освіти.</p> <p>Максимальна сумарна кількість балів – 100.</p> <p>Усні відповіді (максимум 5 балів) оцінюються під час опитування на практичному занятті або за підготовку і презентацію доповіді.</p> <p>Оцінювання навчальних досягнень студента з усіх видів навчальної роботи здійснюється за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачена одна письмова контрольна робота (1-5 балів), що складається з 2 теоретичних питань (2 бали) та 1 практичного (3 бали). Термін написання для денної форми навчання – 8-й тиждень; для заочної форми – електронний варіант. Передбачене одне письмове підсумкове тестування (максимум 10 балів), яке виконується в системі дистанційного навчання <a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/">https://d-learn.pnu.edu.ua/</a></p> <p>Творчі завдання, есе, розроблення варіантів педагогічних ситуацій оцінюються 10 балами кожне.</p>
Практичні заняття	Відповіді та виступи на практичних заняттях оцінюються від 1 до 5 балів.
Умови допуску	Виконання 50 % завдань

до підсумкового контролю	
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік.

## 7. Політика навчальної дисципліни

**Письмові роботи:** необхідно виконувати у встановлені викладачем терміни. При підготовці письмових завдань студенти повинні працювати самостійно, не запозичувати роботи з інтернету або в інших студентів; надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності; дотримуватися норм авторського права, повністю і належним чином вказувати використані методики досліджень, джерела інформації і посилання на них.

**Академічна доброчесність:** студенти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2022 р.) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/nova-redaktsiia-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

**Відвідування занять:** пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2023 р.) <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/05/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>  
[https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia\\_nove2.pdf](https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf)

**Неформальна освіта:** зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

## 8. Рекомендована література

### БАЗОВА

1. Будник О.Б., Фомін К. В. Комунікативна педагогіка: навчальний посібник [для студентів спеціальності 013 Початкова освіта]. ІваноФранківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 92 с.
2. Васянович Г.П. Педагогічна етика: навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 256 с.
3. Вихрущ В. О., Пушинська А. А. Навчальний діалог у контексті вітчизняної початкової освіти другої половини ХХ–ХХІ століття: монографія. Тернопіль: Крок, 2016. 348 с.
4. Гуревич Р. Педагогічна майстерність і професійна компетентність як складові професіоналізму викладача // Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: зб. наук. пр. / [редкол.: З-99 Н.Г. Ничкало (голова), та ін. ; упоряд.: Н.Г. Ничкало, О.М. Боровік ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К.: Богданова А.М., 2013. 456с.; С. 274-280.
5. Загнітко А. П., Данилюк І. Г. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування. Донецьк : ТОВ ВКФ “БАО”, 2004. 480 .
6. Закон України «Про вищу освіту» (2014). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
7. Закон України «Про освіту» (2017). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145->

19#Text

7. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
8. Зміст та структура комунікативної культури педагога. URL: [http://pidruchniki.com/18200205/pedagogika/zmist\\_struktura\\_komunikativnoyi\\_kulturi\\_pedagoga](http://pidruchniki.com/18200205/pedagogika/zmist_struktura_komunikativnoyi_kulturi_pedagoga)
9. Кіліченко О.І. Педагогічна взаємодія в освітньому процесі початкової школи: сутність і функції. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія «Педагогіка та психологія», 2019. № 2 (10). С. 140-143.
10. Максименко І. Г. Діалогове навчання як умова гуманізації педагогічної діяльності // Педагогіка вищої та середньої школи, 2012. Вип. 35. С. 230–236.
11. Марія Оліяр. Інноваційність у вищій педагогічній освіті: реальність та перспективи. Гірська школа Українських Карпат. 2021. № 25. С. 88–92.
12. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>
13. Нова українська школа. Порадник для вчителя. URL: [https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/rozd\\_4\\_Seredovishe.pdf](https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/rozd_4_Seredovishe.pdf)
14. Оліяр М.П. Генеза та розвиток проблеми формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/1151.pdf>
15. Оліяр Марія, Копчак Лілія. Діагностика професійної підготовленості майбутніх учителів до гуманізації освітнього середовища в початковій школі. Гірська школа Українських Карпат. 2018. № 18. С. 108–113.
16. Оліяр Марія. Теоретико-методичні засади технологій формування комунікативної культури майбутніх педагогів. Гірська школа Українських Карпат. 2019. № 21. С. 72–77.
17. Оліяр М.П. Взаємодія педагогів у вихованні дітей з особливими освітніми потребами в системі дошкільної та початкової освіти. Наступність у реформуванні системи освіти в гірському регіоні України [колективна монографія] / за наук. ред. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2021. С. 61-70.
18. Оліяр М. П. Психолого-педагогічні чинники формування комунікативних умінь учнів початкової школи. Формування мовної особистості молодшого школяра: Колективна монографія / За наук. ред. д.п.н. проф. Котик Т.М. Івано-Франківськ: НАІР, 2019. С. 41-54.
19. Оліяр М.П. Формування комунікативно-стратегічної компетентності майбутніх учителів початкових класів як пріоритетний напрям сучасної мовної освіти. URL: [http://library.udpu.org.ua/library\\_files/zbirnik\\_nayk\\_praz/2014/2/35.pdf](http://library.udpu.org.ua/library_files/zbirnik_nayk_praz/2014/2/35.pdf)
20. Оліяр М.П. Якість освіти і якість підготовки вчителя. Нова українська школа в гірському регіоні України: теорія, практика, досвід: монографія / за наук. ред. Оліяр М.П.; ДВНЗ «ПНУ ім. В. Стефаника». Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2020. С. 6-16.
21. Освітній процес в умовах війни: тенденції та висновки. URL: <https://osvita.ua/school/88943/>
22. Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyektprofstandartu-za-profesiyami-vchitel-pochatkovih-klasiv-zzso-vchitel-zzso>
23. Романчук А. І. Актуальні проблеми реформування початкової освіти України в сучасних умовах. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/24920>
24. Савченко О. Закон України «Про освіту»: коментар у контексті проблем реформування початкової освіти. Початкова школа. 2018. № 1. С. 1-4.
25. Стахів М. Український комунікативний етикет : навчально-методичний посібник. Київ: Знання, 2008 . 245 с
26. Цюняк О. Формування професійної культури майбутніх магістрів початкової освіти у вищих навчальних закладах : монографія. Івано-Франківськ : «ЯРИНА», 2016. 188 с.

#### ДОДАТКОВА

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку // Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 2. Чернівці: Букрек, 2015. С. 255–480.
2. Гуревич Р. Педагогічна майстерність і професійна компетентність як складові професіоналізму викладача // Педагогічна майстерність академіка Івана Зязюна: зб. наук. пр. / [редкол.: З-99 Н.Г. Ничкало (голова), та ін. ; упоряд.: Н.Г. Ничкало, О.М. Боровік ; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К.: Богданова А.М., 2013. 456 с.; С. 274-280.
3. Дистанційне навчання під час війни: лайфхаки для вчителів щодо організації уроків. URL: <https://op.ua/news/lifehack/distanciynе-navchannya-pid-chas-viyni-layfhaki-dlya-vchiteliv-schodo-organizaciyi-urokiv>
4. Дудченко В. Діалогові технології навчання. URL: <http://volodarka-nvo.org.ua/index.php/teacher-page/schoolpsychologis/psychology-news-/item/612-dto.html>
5. Завалевський Ю.І. Формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/17262/1/14.pdf>
6. Киричук В. О. та ін.. Комуникативна компетентність у спілкуванні вчителя з обдарованою дитиною: дидакт. посіб.; НАПН України, Ін-т обдарованої дитини. К.: Інформаційні системи, 2010. 158 с.
7. Кожушко С.П. Діалогічна взаємодія суб'єктів навчального процесу // Науковий журнал "Аспект". [http://asconf.com/rus/archive\\_view/373](http://asconf.com/rus/archive_view/373)
8. Комуникативна культура професіонала. URL: [http://stud.com.ua/46796/pedagogika/komunikativna\\_kultura\\_profesionala](http://stud.com.ua/46796/pedagogika/komunikativna_kultura_profesionala)

Викладач



проф. Оліяр М. П.